

: Posamezna številka 6 vinarjev :

JUTRO — časnik vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 8. zjutraj, ob ponedeljkih ob 10. do polnoči. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto mesečno K 2.00, polletno K 10.—, četletno K 5.—, letno K 17.—. Za inostranstvo celoletno K 30.—. Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :

Uredništvo in upravnistvo je v Franciškanski ulici 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Neizplačana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtina, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti ramko. Telefon številka 303.

Italijansko-turška vojna.

Na tripoliško bojišče se je sedaj podal znani mladoturški major Enver bej, ki je znan že iz časa, ko je bil vojaški ataše v Berlinu. On je povzročil tudi mladoturško revolucijo, ki je vrgla bivšega turškega sultana Abdula Hamida s prestola. Njegova prisotnost v Tripolisu je velikanskega pomena za Turke.

Evropska konferenca?

Francija in Anglija nameravata baje predlagati evropsko konferenco, na kateri naj bi se rešilo tripoliško vprašanje in morda tudi še nekatera druga vprašanja, ki stojijo s tem v zvezi. Ideja ni slaba in škoda je samo, da je ni nihče sprožil in se dosti energično zavzel za njo. Zdravniško, ko odnosi med Italijo in Turčijo še niso bili tako napeti kot so danes in bi bilo še kaj upanja na uspeh. Danes tega upanja ni več veliko, ker so se strasti že preveč razvzele in posebno z italijanske strani se je že preveč žrtvovalo za Tripolis, da bi Italija privolila v kak koncesije Turčiji in odstopila od znanega svojega stališča.

Težke izgube, ki so jih imeli Italijani

pri zavzemanju nekaterih mest, posebno Bengazija, so jih naravnost razkačile, ker takega odpora niso pričakovali in sedaj že izjavljajo, da čem večje bodo njihove žrtve, tem težji bodo tudi njihovi pogoji pri sklepanju mira.

Razširjenje italijanskih vojnih operacij

na Egejsko morje oziroma njegova turška obrežja je takorekoč že sklenjena in gotova stvar in je to morda v prvi vrsti posledica velikanskih izgub, ki so jih pretrpeli Italijani okoli Bengazija, kjer so izgubili kakih 800 do 1000 vojakov. Italijanske vojne ladje se že pokazujejo pred raznimi turškimi mesti ob Egejskem in Sredozemskem morju in čisto mogoče je, da začnejo v najkrajšem času to ali ono obrežno mesto bombardirati, že zato, da bi

odvzeli turški armadi v Tripolisu malo poguma, ker potem ona najbrže ne bi več upala na kako pomoč iz evropske Turčije.

Egiptovski muslimani

se vedno bolj udeležujejo bojev v Cirenajki, na bojišče prihajajo vedno nove njihove čete in tudi — denar, ki ga med sabo zbirajo. Zdi se, da se vzdignejo v kratkem vsi egiptovski za boj zmogni muslimani in pohitijo na pomoč turški armadi v Cirenajki in Tripolisu, ker protitalijanska propaganda med muslimanskim prebivalstvom v Egiptu je zelo živa in — uspešna, ker apelirajo propagatorji v prvi vrsti na verski čut, ki je pri tem prebivalstvu zelo močno razvit.

Posameznosti o bojih pred Bengazijem

so naravnost strašne in Italijani so se res požrtvovalno borili; kdor jim očita strahopetnost, je bedak, ki sam sebe vara, ali pa je toliko zloben, da resnice noče pripoznati. Že samo dejstvo, da so Italijani izgubili okoli 800 do 1000 mož v bojih okoli Bengazija in se vendar niso umaknili, temveč so prodirali dalje, dokler niso mesta zavzeli, govori cele knjige! Ko je italijansko brodogojstvo obstreljevalo Bengazij, so se italijanski vojaki daleč zapadno od Bengazija, brez zaščite topov z bojnih ladij, pri razburkanem morju, izkrcevali na obalo, kjer jih je čakalo veliko večje število sovražnikov in vsak italijanski vojak je moral stopiti v boj, komaj je stopil na suho! Izkrcevanje se, seveda, ni moglo vršiti hitro in ona peščica italijanskih vojakov, ki se je izkrcala takoj v začetku, je imela proketo težko stališče, ko se je morala bojevati s sovražnikom, katerega število je bilo kakih 20 in tudi večkrat večje od števila izkrcanih italijanskih vojakov! Ne bomo povzdigali italijanskih vojakov in slavili njihove požrtvovalnosti — to prepuščamo italijanskemu časopisju — ali smatrali smo za potrebno naglasiti resnico, ki je slovensko občinstvo ne zve iz „Slovenca“ in „Edinosti“ ki mislita, da izvršujeta neko posebno rodoljubno delo s tem, da pačita resnico. Slovensko občinstvo je že toliko zrelo, da se mu lahko pove resnica tudi o njegovem narodnem sovražniku, četudi morda želi, da bi ta resnica bila drugačna kot je.

Nove komplikacije?

V včerajšnjem uvodniku smo se pečali s poskusi nemškega poslanika v Carigradu Marchalla, da bi ustvaril novo trozvezo, v kateri bi bile: Nemčija, Avstro-Ogrska in Turčija in smo ob enem naglasili, da se ta zveza pripravlja radi tega, ker Italije niti v Berlinu niti na Dunaju sploh več ne smatrajo za člana trozveze, vsaj za od-

kritosrčnega člana ne, na katerega bi mogla ostala dva člana vedno in v vsakem slučaju računati.

Ravnatoka pa niti Italija ne zaupa Avstro-Ogrski in Nemčiji, tako, da se je že zdavnaj smatrala trozveza za formalnost brez vsebine, ker med Berlinom in Dunajem z ene in Rimom z druge strani že zdavnaj ni bilo onega, kar je za tako zvezo prvi pogoj, ni bilo medsebojnega zaupanja.

To zaupanje je pa sedaj, povodom glasov o sklepanju zveze med Nemčijo, Avstro-Ogrsko in Turčijo popolnoma izginilo, Italija smatra te poskuse za sovražnost proti sebi in italijanska javnost čisto nič ne zakriva svojega ogorčenja nad delovanjem nemškega carigradskega poslanika in izjavlja očitno, da smatra vse to za zahrbtnost in akt sovražnosti napram Italiji, posebno sedaj, ko se nahaja Italija s Turčijo v vojni. Ako hočemo biti pravični, moramo priznati, da ima ona v tem slučaju prav, ker najmanj kar se od zaveznika more zahtevati, je to, da ne pade svojemu zavezniku, kadar ima ta vojno, za hrbet, ampak, da ostane vsaj strogo nevtralen.

Sicer je pa to domača, rodbinska zadeva trozveze, ki naj bi se poravnala med člani rodbine samimi — ali sosedji se čutijo pri tem tudi prizadeti in zato postaja stvar velevažna za vso Evropo, ki je začela označevati svoje stališče napram sklepanju zveze med Nemčijo, Avstro-Ogrsko in Turčijo in sicer na način, ki postane lahko zelo nevaren.

Zglasila se je t. z. triple-entente, to je Rusija, Francija in Anglija, ki hodijo dosti dolgo skupna pola, četudi se Anglija oficijalno ne nahaja v nobeni zvezi z Rusijo in Francijo, ali se strinja v vsakem važnem vprašanju — „slučajno“, seveda — s stališčem, ki ga zagovarjata oba člana dvojveze, t. j. Rusija in Francija.

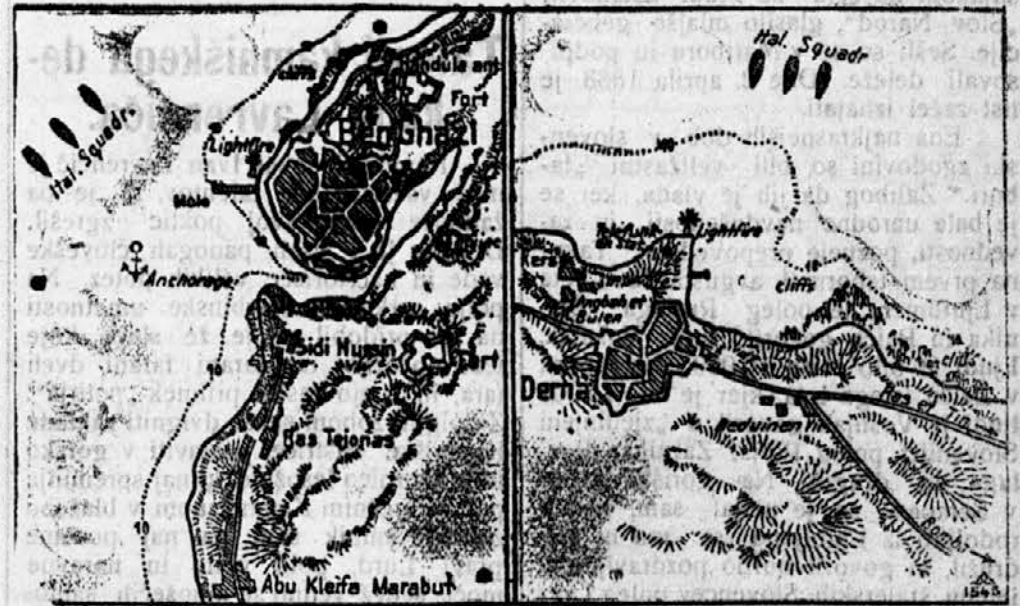
Ker ta triple-entente simpatizira z Italijo, ki ima tudi veliko rajše Rusijo, Francijo in Anglijo kot Nemčijo in Avstro-Ogrsko, ne more ostati hladna, ko gleda priprave za obglavljenje Italije in zato se poroča o energičnih korakih, ki jih pripravljajo triple-entente za slučaj, da bi nemški carigradski poslanik Marchall nadaljeval s svojim delom na sklepanju zveze med Nemčijo, Avstro-Ogrsko in Turčijo.

V prvi vrsti se namerava baje poslati pred Carigrad francosko in angleško sredozemsko in rusko črnomorsko brodogojstvo, potem bi pa triple-entente zahtevala od Turčije z vso odločnostjo, da sklene z Italijo mir — seveda, za Italijo dovoljen mir.

Turčija se torej nahaja v novih škripcih, v novih zadregah. Našla je, oziroma ponujajo se ji zavezniki za njeno stvar, ali istočasno in ravno radi tega najde tudi njena sovražnica zaveznike, ki so pa od onih, ki se nji ponujajo za zaveznike, močnejši, tako, da Turčiji zopet ni nič pomagano...

Ta slučaj nam jasno kaže, da se danes res lahko govori o trozvezi že v pretekli obliki, da se nahaja Italija v nji samo še formalno in da

Z afriškega bojišča.

Potem ko so Italijani mesto Tripolis zasedli in dobro utrdili, je pričelo italijansko brodogojstvo svojo akcijo proti obrežnim mestom na Cirenajki in sicer proti Benghaziju in Darni, ki sta najvažnejši trgovinski mesti na vzhodnem delu Tripolisa. Obe pristanišči sta zavarovani s starimi utrdbami, ki so pa veliko preslabe. Po hudih bojih so morali Turki tako Benghazij kakor Darno zapustiti. Na obeh straneh je v pouličnih bojih padlo zelo veliko vojakov.

ostane v nji — ako se prej kaj posebno važnega zgodi, radi česar bi Italija še prej izstopila — samo dotlej, da poteče trozvezna pogodba, kar se zgodi v par letih. Nemčija in Avstro-Ogrska sta popolnoma izolirani v Evropi, proti njima pa stoji močna triple-entente, v kateri so tri močne evropske velike sile: Rusija, Francija in Anglija, eventualno pa tudi Italija.

V tej smeri se danes razvijajo dogodki, kak bo pa konec vsega tega, o tem je danes težko govoriti, vsekakor pa perspektiva ni posebno prijazna, posebno za one ne, ki bodo v novi grupaciji evropskih velikih sil — slabejši.

Vodstvo evropske koalicije proti Nemščini — ne samo proti Nemčiji — ima v rokah Anglija, v katere življenjskem interesu je, da Nemčijo, kot glavno reprezentantino nemškega naroda, premaga in čem bolj oslabi, ker ona postaja vedno močnejša, posebno pa gleda na to, da povzdigne svojo vojno mornarico na tako visoko stopnjo, da bi se lahko merila z angleško, zavdajajoč se dobro, da njena moč ni popolna toliko časa, dokler bo Anglija na morju takorekoč nepremagljiva. Zato je Anglija dolgo sestavljala in končno tudi sestavila močno koalicijo proti Nemčiji, ki jo hoče popolnoma izolirati, kar se ji tudi posreči, oziroma se je že posrečilo, ker Italija se de facto ne prišteva več k trozvezi in na strani Nemčije stoji samo še Avstro-Ogrska...

Angleška diplomacija je torej storila svoje: postavljeno si nalogo je izvršila z naravnost občudovanja vredno spretnostjo in popolnostjo in sedaj preostaja samo še velik evropski konflikt, ki morda temeljito spremeni karto Evrope.

† Dr. Josip Vošnjak.

Zaslужni buditelj in pisatelj slovenski se je rodil 4. januarja 1834. v Šoštanju. Gimnazijo je študiral v Celju, zdravništvo v Gradcu in na Dunaju, kjer je dosegel 1858. doktorat in se začel kot praktični zdravnik. Pa praksa je bila slaba. Zato se je zelo razveselil, ko je bil povabljen da pomaga v vojaški bolnici v Ljubljani, ki je bila vsled nesrečne vojne z Napoleonom III. in z Italijo (bitka pri Magenti in Solferinu, v juniju 1859.) vsa prenapolnjena z nesrečnimi ranjenci. Ti porazi in te strašne žrtve na bojnem polju pa so prinesle konec absolutizma. Ko je bil sklenjen mir v avgustu, so vse civilne zdravnike odslavili. Po Karolu Bleiweisovem nasvetu, ki je bil takrat mlad doktorand, je šel poskusiti svojo srečo v Kranj. Tam je ostal poldrugo leto, zaslužek je bil slab. Volili so ga za predsednika uradniške „kazine“, izposloval je, da so naročili „Novice“, ki jih je pridno prebiral in se vadal v slovensčini, ki si je ni upal — nemško vzgojen — pravilno pisati. Tačas so se izvršile v Avstriji velike politične izpremembe. Padel je gnili absolutistični sistem. Prišel je oktobrski diplom, nato pa februaraska ustava leta 1861 s Schmerlingom na čelu. Vsi narodi in tudi Slovenci so se začeli živo gibati. Dr. Vošnjak se je takoj na poziv Janeza Bleiweisa začel udeleževati politične agitacije. Začetkom leta 1861. je bil pa imenovan za sekundarja ljubljanske deželne bolnice. Doba šestdesetih let je bila najimenitnejša za narodno probujenje Slovencev. In eden prvih buditeljev je bil ravno Josip Vošnjak, bil je soustanovnik skoro vseh narodni-

LISTEK.

MICHEL ZEVARO:

Ljubimca beneška.

V ozadju so bila vrata in okno; izza vrat so vodile stopnice v podstrežje: Trhlo okno se je odpiralo na kanal, kjer je pljuskala voda rahlo, s svilnatim, zlovesčim šumom.

Manj hraber človek, nego je bil Altieri, bi bil vztrepetal. On pa se je ozrl po vseh teh rečeh s pogledom, polnim brezbrzičnosti in zaničevanja; nato se je njegovo oko vrnilo k starki, ki se je še vedno smehljala. Izpregovorila je gostobesedno, s tihim glasom;

Ali prihajate k mojemu sinu, zlahtni gospod, ali k moji hčeri, ali k meni? Veste, to ni vseeno! Ali si hočete dati proročevati srečo, spoznati preteklo, sedanje in bodoče čase ter izvedeti, ali vam je namenjena ljubezen, in kaj vam treba storiti, da si jo pridobite? Potem sem jaz tista, s katero se morate pome-niti. Ali hočete mladostnih praškov, življenske vodice, tajnosti ljubezenskega očaranja? Ali hočete viliti v žile brezbrzične, marmornohladne ženske ves ogenj žarke strasti? Tudi to je moja reč. Ali hočete skrivnega strupa, ki bo brez sledu uspal mržnega tekmeča, ki hodi igrat na gitaro pod okna vaše kratovice? Tudi v tem slučaju bi vam imela čast postreči, Ali pa hočete nemara lepo tovarišico za nocojnjo noč, krepko, čedne rasti, ognjevitno in večšo vseh ljubezenskih zabav? Moja hči vam jo privede v trenutku. Treba vam je samo povedati, kakšno hočete: temno kakor noč, svetlolaso kot Venera, Nemko, Francozinjo, Španjolko ali Nubijko? Govorite, gospod! ... Če pa se hočete iznebiti kakega ljubosumnega soproga ali surovega ljubimca, če hočete, da spravi dober sunek z bodalom vašega bogatega sorodnika v nebo in vas v posest njegove zapuščine — potem pokličem svojega sina. Torej zlahtni gospod: mater, hčer ali sina — koga izvolite?

Altieri je odgovoril:

— K Spartiventu prihajam.

— K mojemu sinu! Ravno je tu, na razpolago. Kakor da

je čakal vašega poseta. Imel je naročilo, ljubljubljenih mu je bilo deset srebrnjakov; toda ostal je doma, deček moj dragi. Gotovo ste mu kaj sporočili.

— Tak molči že, starka, in pokliči sina.

— Kar gor pojdite, gospod, je dejala starka in odprla vrata v ozadju.

Altieri je pogledal na črne, smradljive stopnice.

Po trenutnem obotavljanju je stopil s trdnogo nogo nanje, tipaje spotoma, če ni izgubil bodala. Starka je vzela med tem palico in potrkala dvakrat na strop.

Na vrhu stopnic se je znašel Altieri v prostorni, a nizki sobi; en kot je razsvetljevala žalostna luč majhne leščerbe, vse ostalo pa je zakrivala tema.

To podstrežje se je zdelo čisto prazno in zapuščeno.

Stala je tam samo slaba postelja, par stolcev in miza, na njej pa steklenica in kozarci. Na steni je viselo na kavljih tucat dolgih, tenkostih mečev, poleg njih pa je stal dolg, tenak človek, s čepico v roki, ter se priklanjal tako nizko, da je pero na čepici pometalo tla.

— Spartivento, zlahtni gospod, na vašo razpolago, je dejal ta mož in se vpravil.

Altieri ga je radovedno pogledal.

Bil je dolg in suh, ozkega obraza in velikega, tankega nosu, stisnjenih ust in z nečim važnim v izrazu lica. Obleden je bil črno; za pasom mu je viselo kot edino orožje kratko bodalo v oguljeni nožnici iz rdečega žametja. Oči so se mu lesketale in žilave roke z dolgimi, kljukastimi prsti so se zdele, kakor da iščejo, kaj bi zagrabile.

To je bil sloveči bravo, ki je moril za plačo, krvnik po obrti, strašnejši od državnega krvnika.

Vsaka doba ima človeka, ki jo karakterizira.

Bravo je bil mož te dobe in tega mesta.

Kakor klepetava je bila starka, tako redkobeseden je bil Spartivento.

Naklonil se je bil, rekoč:

— Spartivento, na vašo razpolago.

Nato je počakal, da se gost osrči; saj je bil že vajen, da se je vsak obotavljal, preden mu je zaupal svoj temni načrt.

Altieri se je vedel kakor vsi drugi.

Plačal je svoj poslednji tribut tistemu bežečemu, neprejemljivemu in vendar tako strašno pričujočemu nečemu, ki se imenuje vest.

In nenadoma se je odločil, kakor vsi drugi, ki so bili tukaj pred njim.

— Mojster, je dejal, slišal sem praviti, da jako spretno sučeš meč in bodalo.

— Da; dokaj sigurno znam ubiti človeka.

Spartivento je rekel te besede z odkritosrčno skromnostjo moža, ki ve ceniti svojo vrednost.

— Kdo ti pravi, da govorim o uboju? je vprašal Altieri.

— Zakaj pa ste tu? je dejal bravo z neprihlinjeno osuplostjo. Ali se je morda zmotila?

In že je namršil obrvi ter se obrnil proti stopnicam.

— Počakaj, je dejal Altieri, in poslušaj.

— Mož se je vrnil in počakal, ne da bi črnil besedo.

— Uganil si mojster, je povzel Altieri. Treba je nekoga ubiti. Ali si pripravljen storiti, kar ti ukažem?

— Ali poznate moje cene?

— Brigajo me tvoje cene! Plačam ti, kolikor boš zahteval, samo če ti mož ne uide. Poslušaj...

— Dvajset srebrnjakov za navadnega patricija.

— Dobro. Tisti, ki ti ga hočem zaznamovati, je strašen človek, to ti povem naprej, in priporočam ti...

— In petdeset srebrnjakov za člana visoke duhovščine ali vlade.

— Hudiča! Saj ti pravim...

— Polovico naprej, ostalo po izvršitvi, je dogovoril Spartivento, z novim poklonom, tako da je pero na njegovi čepici zopet obrisalo tla.

Altieri je segel v svoj pas, izvlekel pest zlata in srdito vr-gel svetle cekine na mizo.

— Oho! se je začudil Spartivento.

— Ali me boš zdaj poslušal?

— Govorite.

— Ali ga hočeš ubiti?

— To je moj poklic.

(Dalje.)

Pisarna-UNIVERSAL-agenture

: M. MULLEY :

ad.redi in založbe in popolni lovanski

ADRESAR

za Kranjsko, Koroško, Spod. Štajersko in Primorsko.

Važno za inserente.

in prosvetnih slovenskih institucij, posebnost „Matica Slovenska“ mu ima zahvaliti svoj postanek. „Leta 1883. smo v Mariboru sestavili pravila za „Slovensko Matico“. Podpisalo se nas je 40 rodoljubov, vsak s 50 gld., poslali smo pravila in ustanovnine 2000 gld. v Ljubljano dr. Bleiweisu in s tem je bila ustanovljena „Sloven. Matica“ piše v svojih „Spominih“. — Koncem leta 1861. je zapustil Ljubljano in se naselil v Slov. Bistrici, kjer je ostal celih 8 let. Štajerski rodoljubi, z Vošnjakom na čelu so tudi ustanovili „Slov. Narod“, glasilo mlajše generacije. Sešli so se v Mariboru in podpisali deleže. Dne 2. aprila 1888. je list začel izhajati.

Ena najkрасnejših dob v slovenski zgodovini so bili veličastni „tabori“. Žalobog da jih je vlada, ker se je bala narodne navdušenosti in zavrednosti, pozneje prepovedala. Takoj na prvem taboru 9. avgusta 1868 leta v Ljutomeru je poleg Razlaga, Zarnika in Račca govoril tudi Vošnjak. Ljudi je bilo blizu 10.000. Na taboru v Žalcu istega leta, kjer je bilo 15.000 ljudi je Vošnjak govoril o „zjedinenji Sloveniji“ poleg Ploja, Zarnika, Razlaga in drugih. Na goriški tabor v Sempasu se je peljal sam, noben rodoljub iz Ljubljane se mu ni pridružil, in govoril burno pozdravljen, v imenu štajerskih Slovencev poleg Lavriča in Nabergoja. V štajerskem deželnem zboru leta 1868. se je s Slovincem pravičnim Nemcem Hermanom, Prelogom in Lipoldom zagovarjal enakopravnost Slovencev. Leta 1871. je bil nanovo izvoljen v štajerski deželni zbor. Nato se je Vošnjak leta 1871. preselil v Ljubljano, kjer je pomagal pri ustanovitvi delniškega društva za Nar. tiskarno, pri preselitvi „Naroda“ iz Maribora v Ljubljano in njegovi izpremenitvi v dnevnik. Boj med „stari“ okoli „Novic“ in „mladimi“ v „Slov. Narodu“ se je vnel z vso silo. Slovinci so se ostro razstopili v dva tabora, v „Staroslovence“, kjer je glavno besedo imel Bleiweis in v „Mladoslovence“, kjer je bil tudi Vošnjak. Istega leta 1872. je Vošnjak bil eden glavnih ustanovnikov „Pisateljskega društva“, ki je še istega leta pridelilo znamenito „Prešernovo slavnost“ na Vrbi dne 15. septembra 1872. Vošnjak pravi, da je bila to najsijajnejša slavnost, kar so jih Slovinci priredili. Bila je obenem veličastna manifestacija slov. inteligence za tega pesnika-velikana, ki je bil takrat od „starih“ deloma celo preziran. Nad 6000 ljudi se je zbralo na Vrbi. Pela se je nalašč za to priliko zložena Stritarjeva kantata „Na Prešernovem domu“, ki jo je vglasbil dr. Benjamin Ipavc; govoril je dr. Razlag, Stritar pa, ki se je pripeljal nalašč z Dunaja, z govorom, kjer se je primerjal Prešeren z nemškimi pesniki — Rückertom, ni bil zadovoljen. Razumljivo! — V leto 1874. pada tudi polom Banke Slovenije žalostnega spomina, ki je bila ustanovljena od „Staroslovencev“. Ko je cesar 4. aprila 1873. potrdil zakon o direktnih volitvah v državni zbor, so se vršile volitve in tudi Vošnjak je bil izvoljen za državnega poslanca. Izvoljen je bil v Celju nanovo leta 1879. in tokrat soglasno. Vošnjak je bil tudi eden glavnih delavcev pri ustanavljanju prvih slov. venskih posojilnic, ker je uvidel veliko važnost gospodarske osamosvojitve slov. naroda. Bil je ob enem neutrujen publicist in spisal brez števila člankov za „Slov. Narod“ in druge napredne liste.

Tudi na literarnem polju je bil delaven. Znan je njegov roman „Pobratimi“, napisal je tudi drame „Lepa Vida“, „Pene“ in „Premogar“.

V času narodnega prebujanja je napisal brošuro „Slovinci kaj čemo?“

Zadnji čas je izdal dva zvezka svojih „Spominov“, ki tvorijo velik del slovenske politične, socialne in literarne zgodovine.

Pred sedmimi leti se je poslovil od Ljubljane in se umaknil v Slovenjo Bistrico. V narodnem delu je izčrpal idealni mož vse svoje moči, materialno mu ni prineslo to delo prav nič. Preživel je zadnja leta skromno in tiho. Bil je vzor idealnega, požrtvovalnega rodoljuba kakor jih danes menda sploh ni več. . .

Talenti kamniškega dekana Lavrenčiča.

Kamniški dekan Ivan Lavrenčič je mož vsestranskih talentov, ki je pa žalibože pravi svoj poklic zgrešil. Delavec je v vseh panogah človeške vede in načrtovane velikih potez. Na polju cerkvene stavbinske umetnosti na pr. pridobil si je že slavo, koje teže občutijo razočarani farani dveh fara, in ž njo častni priimek „polirja“. Z dolgim zobom skuša dvigniti zaklade Kamniške Bistrice, postaviti v gorsko idilo tvornico lesožero, ki naj spreminja polena srečnim Kamničanom v blaženo zlato. Kamnik sam pa naj postane glavni Lurd, poln vode in naravne moči, sedež vedno se množecih samostanov in tihih zavetij petičnih vpokojenih župnikov in farovških kuharic. Gostilniške koncesije, šolske službe, bogat zaslužek, deželne podpore bikoječem, terjalkam pa sveta nebesa obljublja iz čudovitega svojega koša. Vse strmi. Toda svetovni rekord si je še postavil, genialno rešuje težavni problem, da odslej teče voda na kvišku. In to je učinil s svojimi agitatorji za jeden sam glas! Na visoko Kratno tedaj napelje čisti studenec iz globoke doline po brezcevnem vodovodu, dobro preračunajoč, da bi stroški vodovoda s cevmi presegali vrednost cele kurecije. Zato je pa stvar enostavno in v občno zadovoljnost rešil.

Da je dekan Lavrenčič velik gospodarski talent, ki je na čelu svojih kimovcev vse drugo, kakor sposoben voditi kako občinsko gospodarsko, kaže najbolj klerikalna hranilnica in nakup Kristofove hiše. Iz lanskega računskega sklepa te dekanove hranilnice povzemamo, da je znašal rezervni sklad 10.425 K, torej zelo malo proti izkazanim hranilnim vlogam 1.218.000 K. Mesto da bi gospod dekan skrbel, da se rezervni sklad prej ko mogoče pomnoži in s tem porošče posojilničnih članov, in to so vsi dolžniki, ki jamčijo vsi s svojim celim premoženjem, nekoliko olajša, je razdelil od 7000 K čistega dobička kar 2449 K raznim klerikalnim in brezpomembnim društvom. Kupil je nato tudi Kristofovo hišo, za katero je izdal glasom računskega sklepa okroglo 58.000 K. Kupil jo je toraj ne z denarjem svoje hranilnice, kajti ta ima zaklada samo 10.000 K, ampak na jamstvo zadržnih članov. Danes, ko je hišo nekoliko popravil, da se vsaj da za silo stanovati v njej, ga stane najmanj 70.000 K. Vsak človek v Kamniku pa ve, da je hiša, zelo visoko cenjena, le kakih 40 do 45.000 kron vredna. Hiša bi morala za to kupno ceno nesti letnih 3000 kron obresti, nese pa v resnici komaj čistih 1000 K, tako da je vsakoletno doplačilo 2000 K neizogibno. V nekaj letih bo stala ta hiša posojilnico po doplačevanju blizu 100.000 K, vredna pa radi tega ne bo fika več kot sedaj. In dekan pravi v svojem poročilu, da se je ta hiša kupila po temeljitem preudarku z ozirom na bodoče potrebe. Naša sodba je, da če ima dekan kake sedanje in bodoče potrebe, naj jih plača s svojim de-

narjem in ne, da nesrečno špekulira s hranilnico zaupanim denarjem in na jamstvo nevednih in zaupajočih članov, kajti le ti krijejo dekanove denarne eksperimente s svojim celim premoženjem.

Dekan vidi sedaj, pa prepozno, da je stvar docela zavožena in zato hoče hišo obestiti za drag denar občini, ki bi jo naj kupila za šolo ali za druge namene. To pa je le mogoče, če prodre pri občinskih volitvah s svojimi kandidati in radi tega se trudi in peha, zaradi tega je več podpreniški aparat na delu s silo in lažmi. Seveda bi občina morala takoj zvišati svoje doklade, da odplača to hišo, in ti ubogi davkoplačevalec, ki te težijo neznosna draginja in vsa druga bremena plačuj za dekanove „kšefte“.

Pa še druga stvar je, ki dekanu ne da miru, da hoče na vsak način zmagati pri volitvah, to je mestna hranilnica, močan in soliden denarni zavod s približno 100.000 K rezervnega zaklada. Po pravilih pripada čisti dobiček občini, kakor hitro doseže rezervni zaklad 5 odstotkov vseh hranilnih vlog, in to se bo najdalje že v 3 ali 4 letih zgodilo. Lepa svota bo na tak način vsako leto pritekla v občinsko blagajno in dala se bo marsikatera koristna naprava izvršiti za Kamnik, da davkoplačevalci niti čutili ne bodo in Kamnik se bo hitreje in lepše razvijal. Značilno je, da klerikalci, na čelu jim duhovščina, najbolj silijo tje, kjer slutijo in čutijo kako polno blagajno. Denar, posebno pa tuji denar, učinkuje na nje, kakor slavnina na miši. Klerikalna posojilnica je danes pasivna, kar se je že večkrat po časopisih poudarjalo in kar dekan do danes še niti poskusil ni ovreči. Zato hajdi k polnemu koritu mestne hranilnice, zato pehanje in letanje, zato vse nasilstvo in vsa laž pri sedanjih volitvah.

Prepričani smo, da ni deset desetink med njegovimi privrženci, kateri bi ne sprevideli, kam peljejo dekanova pota in kako namerava Kamnik oškodovati — sledijo mu iz strahopetnosti in nepoučenosti. Ima pa tudi nekaj mladih koristolovcev okoli sebe, katerim se cede sline po koritu in nekaj takih, ki so s klerikalno posojilnico zelo v „zlahti“ — in za „zlahto“ se mora vendar skrbeti.

Kamničani, kako dolgo mislite še biti slepi, kako dolgo hočete slediti možu, katerega ne veže nič na Kamnik in kateri je le po škofovi milosti in nepravdnosti postal vaš dekan? Ali hočete slediti kot kimovci človeku, ki ima namen naše mesto oškodovati, ali hočete sami sebi slabo, ali hočete imeti v poznejših časih od vaših sinov in naslednikov očitanje, da niste znali o pravem času varovati svoje in občinske koristi?

Z vašimi glasovnicami, na katerih naj bodo imena narodno-naprednih kandidatov, pokažite na dan volitve, da ste zavedni občani.

Volilni boj v Kamniku.

Dekan in klerikalci so s svojo trmo onemogočili vsako delo v starem občinskem odboru. Izsilili so od poslušne vlade razpust obče odbora in nastavitve gerenta. Gerentstvo ni zastoj — mora se plačati — a plačal ga ne bo dekan, ampak občina. Gerentstvo stane na dan 14 K in tri sedaj že skoro 4 mesece. Izračunajte si sami, kako draga je ljubezen dekanova do Kamnika. Če ste volilci brez glav, idite tje in volite še enkrat dekana in njegove privržence.

Pričakujemo od uradništva, da so mu v živem spominu vsi napadi dr.

Šusteršiča nanj in da ve primerno ceniti zadnji njegov nastop proti uradništvu v drž. zbornici. Klerikalci ravno nižjemu uradništvu ne privoščijo niti dostojnega življenja in jih označujejo za nepotrebne, ki samo žro in žro. Podjarmili so si učiteljstvo, sedaj hočejo uradništvo izstradati. Odgovorite na dan volitve.

Vsi v Kamniku so mnenja, da je dr. Šusteršič v drž. zbornici, ko je rekel, da je 40 odst. uradništva preveč, mislil na tukajšnjega davčnega uradnika Maierja. Ta žalostna postava, o kateri človek ne ve, ali se bo iz nje sploh kdaj razvilo moško bitje, ne dela nič, ampak je vedno na dopustu. Kadar se mu ne zljubi v uradu sedeti, pa hajdi na dopust. Sedaj ga „uživa“ že zopet nekaj tednov radi „bolezni“ v resnici pa radi agitacije. Človek, ki je potreben dopusta radi bolezni, ne leti ob 4. zjutraj v Palovce. Priporočamo Maierja finančnemu ravnateljstvu najtopleje in le želimo, da ga kmalu smatra kot pri nas popolnoma nepotrebne. Ljudje pa pravijo splošno, da je škandal, da se človeka, ki ima že toliko stvari na rovašu, še pušti zmiraj v Kamniku.

Naš dekan in Tine sta si sedaj v laseh, ker sta si postala konkurenta v vodovodnih zadevah. Dekan je pokazal, kako zna hitro izpeljati vodovod na Kratno in čisto po ceni, samo za ceno volilne glasovnice. Tine pa je dosedaj mislil, da se vodovod najceneje naredi, če se zvišajo občinske doklade, podporni denar pa spravi v „šparkaso“. Da ga je dekan pri tej konkurenci in pri teh težavnih časih in v kljub zvesti privrženosti tako prekosil, in da tako „pod ceno“ dela, ga je strašno razjezilo. Klerikalci se bojijo, da ne pride do očitnega sovražstva in so baje sklenili, da bo eden od njih radi ljubega miru moral vodovodni „kšeft“ pustiti. Ker je pa dekan silno podjeten in za vsak „kšeft“ zelo vnet, se bo moral Tine udati. — Tine misli narediti tovarno za žgane pijače iz hudomušnosti, ker dekan „vodo“ dela.

Kako imenitno bi znali klerikalci gospodariti v občini, naj se razvidi sledečega: Občina je naredila vodovod v Novi trg, kar je stalo približno 12.000 K. Deželni odbor je končno dal za kamniški vodovod bore majhno podporo 8000 K. Vsak razsodni človek bi mislil, da se teh 8000 K tudi za vodovod porabi. Pa klerikalci in njihova trobenta Benkovičev Tine so v občinski seji predlagali, da se za pokritje porabljenih 12.000 K zvišajo občinske doklade, od dež. odbora poslanih 8000 K pa se naj položi v posojilnico. Na pritožbo obč. odbora je celo klerikalni dež. odbor razsodil, da je omenjenih 8000 K porabiti za vodovod. Torej — občinske doklade zvišati, denar pa dati v posojilnico, to je klerikalna gospodarska modrost. Seveda klerikalcem bi bilo zelo ljub, da bi imeli, če bi prišli na krmilo, v občinski blagajni tako „en majhen denarček“ kar pri roki.

Vse se čudi, da je tuk. zdravnik dr. Dereani šel med klerikalce in da izpostavi svoje ime za nečedne klerikalne namene kot kandidat v I. vol. razredu. Ne maramo tukaj spominjati na njegovo napredno preteklost, ampak vsi se izprašujejo, ali je to dr. Dereaniju potrebno. Bojimo se, da se bo gosp. doktor po izidu volitev sam tako vprašal.

vrneš v pekel!“ Brezbožnemu možu pa je rekla: „Če se hočeš poboljšati, ti hočem pomagati.“ Po teh besedah je izginila in grešnik je popravil svoje življenje.

Umrli je kanonik, ravno ko je molil v čast matere božji. Ker pa je imel na sebi smerten greh, so prišli hudiči in so ga vleki v pekel. Tu se pokaže mati božja in zavpije nad njimi: „Zakaj se predznete peljati tje, ki je umrl, ravno ko je oznanjal mojo slavo?“ Nato je rekla Marija grešniku: „Poboljšaj se in spoštuj moje brezmadežno spočetje!“ Kanoniku se je vrnilo življenje, postal je menih, neutrudno je hvalil svojo osvoboditeljico in slavil njeno brezmadežno spočetje.

Takih krasnih biserov temne človeške neumnosti je omenjena knjiga polna, in klerikalni „izobraževalci“ ljudstva se ne sramujejo niti v sedanji dobi take stvari priporočati svojim ovcam in ovcom.

Sliko najbolj nazadnjaškega vražarstva v rimsko-katoliški cerkvi podaja t. zv. katoliška poučna literatura. Papeštvo je zanjo v polni meri odgovorno, kajti oni spisi so izdani z izrecnim dovoljenjem in odobrenjem cerkvenih in samostanskih oblasti in so podvrženi strogemu nadzorstvu rimske kurije.

Kot primer takega „izobraževal-

DNEVNE VESTI.

Surovosti „Slovenca“ se sramujejo že vsi dostojnejši pristaši S. L. S. Ta papirnata kloaka vzbuja gnus pri vsakem omikancu. Kar uganja in pisari zdaj proti osebi ravnatelja slovenskega gledališča, obsojajo tudi vsi omikani pristaši S. L. S. Imeli smo priliko govoriti z nekaterimi in vsi so odklanjali „Slovenec“ barabski ton. Najlepše pri vsem pa je to, da ravnatelj gledališča sam obsoja napade na ljudski oder ter ga celo podpira z repertoarjem. Za plačilo ga „Slovenec“ blati. Tako je klerikalna hvaležnost. Korajžo imajo klerikalci pač na uradnika, ki je pri vsej časopisni polemiki nedolžen, na „Jutro“ in na „Slov. Narod“ pa nimajo poguma. Bodi „Slovenec“ povedano, da sprejema uredništvo „Jutra“ za vse svoje notice glede klavrnega „Ljudskega odra“ vso odgovornost, ker gospod Govekar sploh ni niti vrste napisal o „Ljudskem odru“ ter tudi sploh ni niti naš sodnik niti naš informator. Nasprotno, celo večkrat nas je že prosil, naj pustimo „Ljudski oder“ v miru. „Jutro“ prinaša le repertoarne notice iz roke gledališkega tajništva, sicer nimamo z gledališčem nobenih zvez.

O jerum, jerum! Kadar vidimo v „Slovencu“ naslov „Za katoliško časopisje“ — in to se zgodi prav pogosto — takoj vemo kaj bo: po dolgem več ali manj neslanem uvodu mila prošnja, naj se ljudje za božjo voljo vendar naroče na „Slovenca“, naj ga kupujejo, naj v njem inserirajo in naj mu dopisujejo. Kajti vsi škofovi žegni nič ne izdajo, vsa škofova prokletstva naprednih listov so brez uspeha — in tako mora „Slovenec“ sam sebi delati židovsko reklamo, ki mu — to mu garantiramo — ne bo prav nič koristila. Kajti in ga slabšega lista izlepa kje dobiti. Napredne liste ljudje radi bero, ker so dobro informirani, zanimivo pisani — in tega predvsem zahteva bralec od časopisa, hujškarje in neumnosti „Slovenceve“ sorte pa odklanja. Slovensko napredno časopisje se prav lepo razvija. Včasih je zadostoval en sam napreden dnevnik: „Slovenski Narod“, danes lahko izhajajo že trije drug poleg drugega. „Slovenca“ pa ne berejo niti tisti maloštevilni abonent, ki morajo biti nanj naročeni. V članku je prav zabavno, kako je „Slovenec“ imenoval zafrknili škofovo prepoved branja naprednih časopisov: „Dobro informiran list se sam širi, ker ga mora vsak brati, prijatelj in nasprotnik!“ Ali ste slišali, gospod Jeglič? Slovenske napredne liste, ki so priznane prav dobro informirani, morajo brati neke naprednjaki, ampak celo — klerikalci. O jerum, jerum, kaj bo pa škof rekel.

Drugod in pri nas. Po vseh avstrijskih mešanih mestih bijejo slovanske manjšine neizprosno boj proti nemškemu terorizmu. Vse stranke, od najbolj konservativne do skrajno svobodomiseln, gredo skupno v boj proti skupnemu slovanskemu sovražniku. Slovani hočejo dobiti mesta, katera se po krivici nahajajo v nemških rokah, na vsak način v svojo oblast. Odtod tudi pojav, da slovanske manjšine po raznih avstrijskih nemških mestih silno napredujejo. Le pri nas na jugu je opažati na vseh koncih in krajih neprestano nazadovanje. Izjemo dela v tem oziru le Primorsko, kjer se zna slovanska manjšina dobro uveljaviti. Povsod drugod ni opažati nikakega napredovanja. Nasprotno, Nemci prodirajo sistematično naprej. Vzrok temu je bratomorni boj med nami, posebno pa klerikalno-rimska politika, ki ne pozna nobene narodnosti. Naši klerikalci so se spozabili celo tako

nega“ katoliškega branja navajamo številne spise cistercijanca Caesarija iz Heisterbacha in frančiškanskega bogoslovca Broguolija. Ti spisi so bili vsakdanje berilo v samostanih in imajo mnogo zaslug pri poneumnjevanju menihov.

Po mnenju omenjenih dveh pisateljev se prikaže hudič vedno ob viharju in strahovitem trušcu v podobi konja, psa, mačka, medveda, leva, volka, bika, opice, krokarda, čuka, petelina, žabe, kače, zmaja, muhe, pajka, in če hoče zapeljati ženo, tudi v podobi lepega vojaka. Zadnja stran mu manjka, ima samo sprednjo stran, razširja pa strašen smrad, ki ga podeljuje tudi tem, s katerimi občuje, posebno čaravnikom in čaravnicam. V telesa ljudi (tudi dojenčev) prihaja z jedjo in pijačo, pa tudi s čaranjem, in se naseli v glavi, srcu, krvi, želodcu in prav pogosto tudi v debelem črevesu. Ljudi izkuša na najrazličnejši način: vleče jih za ušesa in za noge, meče iz postelje in jih zapeljuje k raznim grdobijam in pregreham. Dobra sredstva proti njemu so: pljuvanje, blagoslovljena voda, znamenje križa, blagoslovljene sveče, posebno pa od papeža blagoslovljene voščne podobice. Zanimivo je, da hudič tudi moli „očenaš“, toda z napakami, da hodi čisto k spovedi. Če ga duhovnik spozna, naj ga spove in mu naloži pokoro.

MALI LISTEK.

Praznoverje v službah papeštva.

(Iz 12. zvezka knjižnice češke „Svobodne Misli“).

Papež Evgen IV. je izdal l. 1437. inkvizitorjem okrožnico, v kateri jih je vzpodbujal, naj zasledujejo pogodbe s hudičem, češčenje hudiča, kakor tudi tiste, ki s pomočjo hudiča priključijo bolni in hudo uro.

Innocenc VIII. se je zapisal s krvjo in solzami v zgodovino, kajti njegova zloglasna bulla z dne 5. decembra l. 1484. proti čaravnicam je bila temelj krutega preganjanja nedolžnih žrtv, utrdila je vražo o telesnem občevanju mož in žen s hudobnimi duhovi. — Enako kakor „nezmotljivi“ papeži so blodili do ušes v najhujšem praznoverju tudi najodličnejši pisatelji katoliške cerkve.

Na prvem mestu imenujemo tu izmed njih sv. Tomaža Akvinskoga, „angelskega doktorja“, učitelja in cerkvenega očeta, ki ga je „prosvitljeni“ papež Lev XIII. v encikliki priporočil vsem patrijarhom, nadškofom in škofom celega sveta kot najboljšega učitelja vse filozofije in teologije; napisal je o njem, da je kakor solnce

napolnil zemljo z leskom svojih nauk in da njegovi nauki tako visoko stoji nad resničnostjo drugih nauk, da ti, ki se ravnajo po njegovih naukih, nikdar ne padejo v zmotnjava.

Ta toliko hvalisani Tomaž Akvinski uči v svojem glavnem delu „Summa theologiae“, ki ga je tridentinski koncil spoznal za vredno, da bi stalo poleg sv. pisma na oltarju, sledečo babjevrno stori: „Če se rode iz spolnega občevanja hudiča z ljudmi otroci, niso iz hudičevega semena ali iz semena tistega človeka, čegar podobno si je hudič izposodil, temveč iz semena, ki si ga je hudič preskrbel od drugega človeka. Hudič, ki je v podobi žene z možem spolno občeval, lahko tudi v podobi moža z ženo spolno občejuje.“

Sv. Alfonz Marija Liguori, ustanovnik reda redemptoristov, je užival posebno češčenje papeža Pija IX. Ta papež mu je posvetil dekrete z dne 11. marca in 7. junija l. 1871. in ukazal to-le: „Hočemo in vlevamo, da se vpeljejo vse knjige, komentarji, dela in spisi tega cerkvenega očeta, z eno besedo vse, kar je od njega, ravno tako, kakor dela ostalih cerkvenih očetov, nele zasebno, temveč tudi javno na gimnazijah, akademijah, šolah, kolegijah, v predavanjih, disputacijah in pridigah, naj se tam berejo in porabljajo!“

Kakšen imenitnik je bil Alfonz Liguori, o tem so v njegovih spisih neštevilni primeri. Ponajveč so taki, da jih iz ozirov na kazenske paragrafe, ki naj branijo javno navednost, ne moremo navajati, in zato omenjamo samo toliko, da obširno obravnavajo spolne prestopke s hudičem, o čaravnicah, ki jih hudič prenaša s kraja v kraj, o pogodbah s hudičem sklenjenih pod gojdom, da se zaveznik nikdar ne umije, in druge podobne bedarije.

V pouk, kako je Liguori „izobraževal“ ljudstvo, podajamo iz njegovega spisa „Odličnosti Marijine“, ki ga še danes katoliški tisk hvali in priporoča, nekatere zglede. Liguori pripoveduje: „Vojak je peljal svojo ženo v gozd, da jo odda hudiču, ki mu jo je bil obljubil za gotovo vsoto denarja. Šla sta mimo cerkve matere božje, in uboga žena je prosila moža, naj ji dovoli v tej cerkvi pozdraviti mater božjo. Mož je dovolil, in žena je šla v cerkev, kakor je za trenutek namesto te žene prišla iz cerkve najsvetejša devica, ki je sprejela njeno podobo, in sedla na konja, ki jo je imel ponesti v gozd. Ko sta oba prišla v gozd, se je pokazal hudič in rekel možu: „Bedak, kaj si napravil, da si namesto svoje žene pripeljal mojo največjo neprijateljico, mater božjo?“ Naka je rekla Marija: „Kako se drzneš škodovati moji častilki? Ukazujem ti, da se takoj

daleč, da vidijo v slovenski metropoli v Ljubljani, v občinskem svetu raje naše najzagrizenjše sovražnike Nemce, kakor pa napredne Slovence. Klerikalci dajejo na ta način centralni vladi nalašč orožje v roke, da nas bije. Nemci pa veliko lažje nasprotujejo našim zahtevam. Odtod tudi velikanska invazija Nemcev v naše kraje. Smo pač zelo inferijorni ljudje.

Grof Stürgkh in slovenske vseučiliške zahteve. Govor avstrijskega naučnega ministra grofa Stürgkha povodom italijanske vseučiliške predloge je zelo važen posebnost za nas Slovence. Grof Stürgkh je namreč v svojem govoru pozivljal zbornico, naj ne ovira ital. vseučiliške predloge. Kajti čimprej bo rešeno to vprašanje, temprej se bo lahko razpravljalo tudi o drugih velikih bolj kompliciranih visokoškolskih problemih. Jasno je, da je mislil tukaj na slovenske vseučiliške zahteve. Slovenci namreč zahtevamo svoje vseučilišče v Ljubljani, Čehi drugo vseučilišče v Brnu in Rusini zopet svoje vseučilišče v Lvovu. Nemške poslance je govor grofa Stürgkha silno razburil in nacionalni listi ga radi tega vehementno napadajo. Ne vemo sicer, ali je mislil Stürgkh resno ali ne, vendar pa je njegov govor za nas zelo važen in ga naši poslanci lahko pošteno izrabijo. Naučni minister mora ostati mož beseda. S tem, da smatra italijansko vseučiliško vprašanje le kot kulturno in ne politično vprašanje, mora tudi priznati slovenske vseučiliške zahteve le kot kulturne zahteve. To je tudi edino pravo stališče, kajti Nemci vedno poudarjajo, da ravno radi tega nečije privolitve v slovenske vseučiliške zahteve, ker jih smatrajo kot nekaj politično. Seveda je to le navaden popolnoma ničev izgovor brez vsake podlage. Tudi Nemci se bodo morali kmalu sprijazniti z mislijo, da so naše zahteve opravljene. Mi nimamo ničesar proti italijanskemu vseučilišču, zahtevamo pa odločno, da naučni minister pozneje tudi ne bo oviral rešitve slovenskega vseučiliškega vprašanja. Naši poslanci imajo sedaj ugodno priliko, da pokažejo svojo sposobnost in zopet povzdignejo glas za najvažnejšo zahtevo slovenskega naroda, slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Štirje pari čevljev za 8 kron 50 vinarjev. Neka čevljarska trdka z imenom P. Lust iz Krakovega inserira v listu „Naša moč“, da pošilja štiri pare čevljev z dobro zbitimi podplatmi za samo 8 K 50 vin., seveda proti povzetju. Na ta značilen inserat je naročila neka stranka meseca septembra t. l. 4 pare čevljev. Čevlji so prišli, a glej ga spaka, veljali so 9 K in povzete 96 vin., toraj skoro 10 K. Ti z dobro zbitimi podplatmi omenjeni čevlji trohnijsko že 14 dni, kajti „kunštni“ ljudje prorokujejo, da je pognojena zemlja od starih, pardon novih škarp jako rodovitna, posebno za čitatelje lista „Naša moč“. Torej pozor pred židovskimi goljufi.

Češki nasok na Brno. Brno, glavno mesto moravske dežele, katere prebivalci so v velikanski večini Čehi, se nahaja že dolgo let v nemških rokah. Občinski svet je skrajno nemško-nacionalen in noče privoliti niti v najmanjši češke zahteve kljub temu, da je skoro dve tretine prebivalcev češkega pokolenja. Češki živeli v Brnu neprestano napreduje in ogroža leto za leto to nemško posest. Ta teden se vrše v Brnu dopolnilne občinske volitve. Združene češke stranke, med njimi tudi češki socijalni demokratski avtonomisti, so postavili v vseh štirih razredih skupno češko listo. Ni izključeno, da prodre par čeških kandidatov, kljub velikanskemu terorizmu brnskih Nemcev. Celo Nemci sami so tega prepričanja. Volitve so se pričele včeraj in sicer za četrti razred. Izid še ni znan. Boj bo silno hud in velikanskega pomena za brnske Čehce. Deviza Čehov je: Brno mora pasti v naše roke.

Dijaški štrajk. Iz Premisla v Galiciji se poroča: V sedmem razredu tukajšnje gimnazije je izbruhnil štrajk, ker je neki profesor nekega dijaka preveč surovo ozmerjal. Učenci so demonstrativno sredi pouka odšli iz razreda, nakar je ravnateljstvo razred razpustilo in odredilo novo vpisovanje. Ker se pa nihče ni hotel zopet vpisati, je prišel v Premisl deželnoškolski svetnik Majhrovic iz Lvova, da prouči vso afero. Majhrovic je izjavil, da ravnateljstvo nima nikake pravice razred razpustiti in je razveljavil prejšnji odloč. Toda dijaki kljub temu še vedno nadaljujejo s štrajkom, ker je bil dijak, radi katerega je štrajk nastal, izključen. Kadar iščemo stanovanje. Časi so se spremenili. Danes ni nikjer več hišnih posestnikov in posestnic, ki bi se bali, da ne bi oddali stanovanja. Hišni gospodarji so radi tega zelo

strogi in imajo pri oddaji stanovanj silno mnogo nepotrebnih muk. Ta-le značilen pogovor se je zgodil neke med hišnim posestnikom in stranko, ki je hotela najeti stanovanje. Hišni posestnik: Sedaj vam bom stavil par pogojev, pod katerimi vas sprejemem v stanovanje. Jaz ne trpim nikakega psa. Najemnik: Jaz ... Posestnik: Prosim, jaz ne trpim nobega psa. Ne se izgovarjati. Najemnik: Oprostite, jaz sem hotel ravno reči, da nimam psa. Posestnik: V moji hiši je dalje prepovedano izpraševanje preprog. Najemnik: Prosim, kako naj pa potem čistim preproge. Posestnik: Pošiljajte preproge v čistilnico preprog, ali pa si poiščite take preproge, ki bodo vedno čiste. Najemnik: ??? Posestnik: Dalje ne trpim nikakega prerenkanja, tudi nikakih tapet. Ste razumeli. Najemnik: Dobro! Dovolite, da vam sedaj še jaz stavim svoje pogoje. Posestnik: Kaj, vi hočete stanovati v moji hiši in mi potem še staviti pogoje? Izjavljam, da umaknem vse svoje prejšnje pogoje in vam tudi odpovem stanovanje. Poiščite si drugo stanovanje. Naj bo ta pogovor resničen ali ne, faktum je, da morajo najemniki stanovanj od hišnih gospodarjev še kaj drugega požreti.

Predavanja dr. Rostoharja, novega slovenskega docenta na filozofski fakulteti praške češke univerze se prične v soboto dne 28. t. m. Naše najskrenejše čestitke z željo, da bi gospod docent s svojimi predavanji imel mnogo uspeha!

Socialno-demokratska kandidatura. Na včerajšnjem shodu socialno-demokratske stranke je bil postavljen za kandidata za dopolnilno volitev v kranjski deželni zbor pisatelj in urednik gosp. Etbin Kristan.

Repertoar slovenskega gledališča. Danes, v torek se igra po 11 letih zopet prvič velika Grillparzerjeva tragedija „Sappho“ (za nevar-abonente). Naslovno vlogo igra g. Danilova, Melitto gđc. Wintrova, Phaona g. Simacek. — V četrtek prvič opera „Prodana nevesta“. Prvič nastopi gđc. Šipankova. — Prihodnja noviteta Lavdanov „Sire“. — V kratkem „Cigan baron“.

Politično, gospodarsko in izobraževalno društvo za šentpeterski in kolodvorski okraj ter politično, gospodarsko in izobraževalno društvo za vodmatski okraj naznanjata, da se vrši v sredo, dne 25. oktobra 1911 ob pol 9. uri zvečer v gostilni gosp. Ivana Zupančiča na Ahacjevi cesti šte. 15 volilni shod. Na shodu poročata kandidat za deželni zbor gospod Adolf Ribnikar in deželni odbornik gospod dr. Ivan Tavčar. Sodelujoči udeležiti se shoda polnoštevilno.

Odbora. Cerkvenega vlomilca Pavla Webra ki je na sumu, da je spomladl tudi v šentpetersko cerkev v Ljubljani vlomil in ukradel monstranco, so v Mariboru te dni zasačili in oddali deželnemu sodišču v Gradcu.

Nesnaga na Sv. Jakoba trgu. Ker se g. župnik Barle v „Slovenca“ usaja, kako skrb posvečuje šentjakovski cerkvi, konstatiramo danes, da je trg pred cerkvijo poln trave mesto peska, in okna prašna. Tiste uzorne snažnosti pa res povsod manjka ki je je bilo pod prelato Rozmanom vedno najti. Pa tudi v cerkvi ni vse zlato kar se sveti!

Narodna zavednost je začela v Ljubljani sramotno pešati. Letos so se začeli prikazovati čez tri leta zopet gosteje — nemški napisi poleg slovenskih! Kar čez noč ti rastejo na firmah. Bog ve kdo to tako spretno aranžira!

Oboženi pleskar. Ko je v soboto po končanem delu neki 22 letni pleskar zapustil tobačno tovarno, je našel portir pri vizitaciji pri njem veliko množino memfiscigaret, dalje velik samokres in 15 patron. Portir je poklical stražnika, ki je oboženelega pleskarja takoj odvedel na policijo.

Zadovoljni tat. Franciški Skrnec iz Kamnika je pred kratkim neznan tat ukradel iz zaprte omare denarnice, v kateri je bilo 110 K denarja. Da ne bi okradene preveč užalostil, ji je pustil 40 K. Tat je toliko časa brskal po sobi, da je našel ključ od omare, katero je končno mirno zaprl, ključ pa zopet položil na pravo mesto. Toda tat se ni zadovoljil samo z denarjem, ampak je pobral še okoli 50 jajc, nekaj masla in 4 porcelanaste krožnike. Res dober plen, posebno pri sedanjih draginjah. Tatu še niso izsledili.

Ljubestni soprogi. Ko se je pred kratkim vračal precej pozno v noč neki delavec z Jesenje domov, mu je prišla žena naproti in ga doma malo okregala. To je moža tako vjezilo, da je zgrabil posodo za barvo in jo vrget z vso silo ženi v obraz.

Zadel jo je tako nesrečno, da ji je razbil vso spodnjo čeljust.

Nadležni gost. Te dni se ga je neki mizarški pomočnik iz Brezovice v neki gostilni v Vrbljenju pošteno nasrkal. V pianosti je postal nadležni in pričel izzivati druge goste. Ko ga je posestnik Josip Mikš posvaril, naj miruje, je zgrabil za nož in ga zasadel Mikšu v levo prsno stran. Mikš je nevarno ranjen.

Adrija v Pragi. I. redni občni zbor se vrši v sredo dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji „u kuhiho oka“. Običajni dnevni red.

„Ideal“ Na spovedu danes, jutri in v četrtek: „Zurnal Pathé“, najnovejši: šport in moda. „Sprava“, senzacionalna drama. „Najnovejši aparat za lovljenje tatov“ in „Nova služkinja“, velekomično. „Družba Burtheio“, varietetna slika. V petek specialni večer z detektivsko dramo „Zapestnica grofice“ in glavni vlogi šestletni Fricek. V soboto velika življenska drama „Greh mladosti“ (samo zvečer). — V soboto tudi otvoritev moderne električne fotografije v čakalnici kinematografa. 12. slik samo 80 vinarjev.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Italijansko-turška vojna.

Pred Tripolisom.

Rim, 23. oktobra. Iz Tripolisa se poroča, da so bile zadnje noči popolnoma mirne. Včeraj ponoči so podvzele arabske čete združene z regularnimi turškimi četami na večih točkah napade na Tripolis, ki so se pa vsi ponesrečili. Ker so se Arabci nato umaknili v neko oazo zunaj Tripolisa, so Italijani to oazo zasedli in odvzeli Arabcem vse orožje.

Italijanski porazi pred Bengazijem.

London, 23. oktobra. Tukajšnji listi poročajo o velikanskih italijanskih izgubah pred Bengazijem. Italijanska vlada noče dati nikakih oficijalnih poročil o italijanskih izgubah pred Bengazijem. Tudi cenzura brzojavk je silno stroga. Celotitalijanski dopisniki se pritožujejo proti nečutenemu cenzuranju brzojavk z bojišča.

Carigrad, 23. oktobra. „Jeni Gazette“ poroča o hudem boju med Italijani in Turki pred Bengazijem. V bitki so bili Italijani popolnoma poraženi in so pustili na bojišču do 1000 mrtvih. Tudi turške izgube so zelo velike. To poročilo se še ne potrjuje, ker niso došla še poročila niti iz Tripolisa, niti iz Derne, niti iz Bengazija.

Masakriranje Italijanov v Bengaziju.

Pariz, 23. oktobra. O masakriranju kristjanov v Bengaziju se poroča: Ko so v noči med sredo in četrtkom prišle italijanske bojne ladje obsrejevati Bengazi, so domačini naskočili tamkajšnji misijonski samostan. Voditelja samostana, ki se je hotel z domačini pogajati, so na mestu ustrelili. Pomorili so tudi vse druge redovnike in veliko otrok, ki so se ravno takrat nahajali v samostanu. Italijanska vlada je o tem masakru že obvestila vse evropske države in bo zahtevala varstvo misijonskih postaj.

Turški napadi na Bengazi.

Rim, 23. oktobra. „Agenzia Stefani“ poroča iz Bengazija, da so se turške čete, ki so hotele preprečiti izkrcanje italijanskih vojakov v Bengazi, umaknile v velikem neredu v notranjost in pustile na bojišču tudi več topov, tako da jim sedaj primanjkuje artiljerije. Beduini neprestano ponavljajo ponoči napade na Bengazi, toda brez vsakega uspeha.

Nadvojvoda Ferdinand Karl se je odpovedal vsem častem in dostojanstvu.

Dunaj, 23. oktobra. Avstrijski nadvojvoda Ferdinand Karl, brat preslonaslednika Franca Ferdinanda, je podal na dvoru svojo izjavo, da se odpove vsem dosedanjim častem in dostojanstvu. Živeti hoče popolnoma privatno pod imenom Burg. Vzrok tega njegovega koraka je dejstvo, da se hoče poročiti s hčerko profesorja tukajšnje tehnike, Czubra. Cesar je odpoved že sprejel in določil nadvojvodo letno apanažo 40.000 kron. Nadvojvoda Ferdinand Karl je bil sedaj generalni major in štacioniran v Badnu pri Dunaju. Vest je vzbudila na Dunaju velikansko senzacijo.

Poslanska zbornica.

Dunaj, 23. oktobra. Jutri se nadaljuje debata o italijanski pravni fakulteti. Od glasovanja o fakulteti je odvisno, kako stališče bodo zavzel Italijani in Rusini proti sedanjemu kabinetu. V slučaju če predloga propade, nameravajo stopiti Italijani in Rusini v najstrožjo opozicijo.

Bosenski sabor.

Sarajevo, 23. oktobra. Ker je prišlo med poslanci glede volitev v posamezne odseke do popolnega spo-

razuma, je bila današnja seja čisto mirna. Izvoljeni so bili različni odseki.

Revolucija na Kitajskem.

London, 23. oktobra. V Peking došle konzularne depeše poročajo, da so sedaj padla že vsa važnejša mesta v provincih Hunan in Kvangčan v roke vstajev. V bitki pri Hunanu že baje padlo nad 1000 vladnih vojakov.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beneda 5 vin. Najmanjši znesek 50 vin. Pis-menim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri večer.

Damski nakišeni klobuki se radi opustitve modistovske obrti po jako ugodni ceni prodajo v modni trgovini P. Magdič, Ljubljana nasproti glavne pošte. 606/x-10

Mladega srnjaka popolnoma udomečene-ga, proda Jos. Šmid, pivovarnar, Škofja Loka.

Dijak išče mesečno sobo s hrano. Ponudbe s ceno na „Jutro“ pod „Realec“. 457 2-1

Brivnica, 14 let obstoječa, se radi odpotovanja takoj proda. Ponudbe na upravnishvo „Jutra“ pod št. 100 A. L. 456 2-1

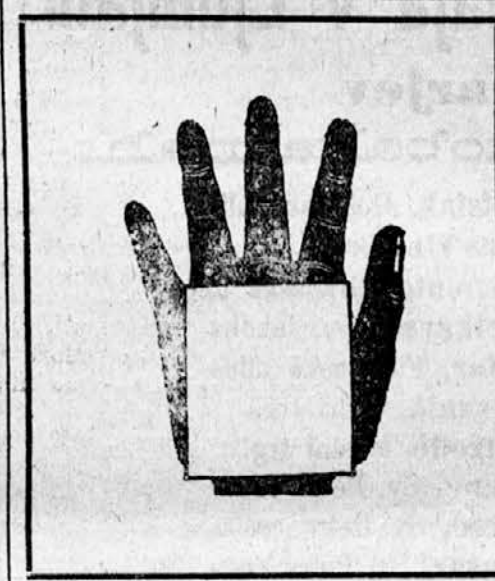
Velika kletka s štirimi oddelki se zaradi preselitve takoj prav ceno proda na Opekarški cesti št. 36. 625 6-1

Sprejemem gospode na dobro meščansko hrano. Kje, pove „Prva anončna pisarna“. 3-1

Kontoristinja veča slovenskega in nemškega jezika ter stenografije, išče službe. Ponudbe pod K. S. na „Prvo anončno pisarno“.

Korespondenca.

Živahna Slovenka stara 22 let, želi znana z gospodom v starosti 35-50 let, ki ima stalno službo. Šifra „Kristal“, poštno ležeče, Ljubljana.

Lepa, svetla, solčna, meblavana

mesečna soba

s posebnim vvhodom se takoj odda v bližini realke in obrtne šole. Vpraša se na Cojzovi cesti št. 9. I. nad. vrata 6.

Najboljše odgovori „Slovenca“ vsak naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“ ali pa najde novega naročnika!

Pekovskim mojstrom

v Ljubljani in na deželi priporoča po najnižji ceni svojo veliko zalogo

sladne moke

pekarija Žagar, v Ljubljani, Dunajska cesta 9. Razpošiljatev po pošti od 5 kg naprej.

„Jutro“ se prodaja v Trstu po 6 vinarjev

v naslednjih tobakarnah:

Becher ulica Stadion,
Trevisan ulica Fontana,
Pipan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Vovk, ulica Carducco,
Sekovar, Vojašnični trg,
Hrast. Poštni trg,
Mož, ulica Miramar,
Magolo, ulica Belvedere,
Geržina, Rojan,
Raunacher, Campo Marzio,
Bruna, SS. Martiri,
Ercigoj, ulica Massimiliana,
Rončelj, ulica S. Marco,

Bruna, ulica del Rivo,
Bubnič, ulica Sette Fontane
Gramaticopulo, ul. Barriera
Spöder, ulica Barriera,
Lavrenčič, Vojašnični trg.
Benusi, Greta,
Kichel, Rojan,
Bajc, ulica Geppa,
Luzatto, ulica Acquedotto,
Segulin, ulica Industria,
Lug, ulica S. Lucia,
Zidar, Sv. M. Magdalena,
Hreščak, ulica Belvedere.
Cechimi, ulica dell' Istra,

Lepo stanovanje

obstoječe iz 4 sob, kuhinje in pritliklin se takoj odda.

Sodna ulica št. 9.

Iščem hišnika

ki je obenem kočijaž ter ima dva ali več konj. Natančneje se poišve v „Prvi anončni pisarni“, Franciskanska ulica št. 21.

Dr. Galatia

zopet ordinira.

Laška in dunajska

KUHINJA

nasproti glavne pošte

priporoča vsak dan sveže morske ribe, brodetto in risotto, pod dobro znanim kuharjem Sonatto. Izvrstno vino Brioni in štajerska vina. Zmerne cene, postrežba točna in solidna. Za obilen obisk se priporoča Marija Petričgoj.

Fotografske aparate

in veliko zalogo vseh v to stroko spadajočih potrebnih priporoča fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

v Ljubljani, Šelenburgova ulica 5.

Jako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

„Ilustrovani

tednik“

ki izhaja vsak petek ter stane četertletno K 180.

Zahtevajte ga povsod! Naročite ga in inserirajte v njem!

Naslov: Ilustrovani Tednik, Ljubljana.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici. Tovarniška znamka IKO

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg. — FILIALKA: Sv. Petra cesta. — Telefon št. 273.

Trgovec ali obrtnik

mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega podjetja in vsak trgovec ali obrtnik,

ki noče biti skrit

samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce iz vseh delov mesta in tudi z dežele,

bo inseriral v „Jutru“

ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

Svilnato blago

baržuni, pliši, tenčice, čipkasto blago, čipke, vložki, svilnate vezanine, Jabots, šerpe, damski ovratniki, kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentirja, porte, žnore, resice, dišave, mila i. t. d., vedno najnovejše v največji izbiri.

Modna trgovina P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani

po 6 vinarjev

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Državni kolodvor.
Blaž, Dunajska cesta.
Sever, Krakovski nasip.
Plešler, Kongresni trg.
Češark, Šelenburgova ulica.
Dolencec, Prešernova ulica.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Mrzlikar, Sodna ulica.
Šušic, Miklošičeva cesta.
Zupančič, Kolodvorska ulica.
Pirnat, Kolodvorska ulica.
Šenk, Resljeva cesta.
Kotnik, Šiška.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Košir, Hišlerjeva ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Šušnik, Rimska cesta.
Ušeničnik, Židovska ulica.
Kleinstein, Jurčičev trg.
Križaj, Sp. Šiška.

Wislak, Gosposka ulica.
Kustrin, Breg.
Tenente, Gradaška ulica.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Sitar, Florjanska ulica.
Blaznik, Stari trg.
Nagode, Mestni trg.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, Sv. Petra cesta.
Kušar, Sv. Petra cesta.
Podboj, Sv. Petra cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Bizjak, Bohoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svetek, Zaloška cesta.
Jamšek, Tržaška cesta.
Jezeršek, Zaloška cesta.
Likar, Glince.
Štrkovič, Dunajska cesta.
Klančnik, Tržaška cesta.

Največje podjetje konfekcijske stroke je
ogromna trgovina

O. BERNATOVIČ

Ljubljana, Mestni trg 5

katera ima že začetkom sezone

nad 30.000 komadov svežega blaga
po najnižjih cenah

in to

nad 5000 kom. najfinejših oblek za gospode nad 2000 kom. posamez. hlač in telovnikov
2000 „ najfinejših površnikov, šport- 3000 „ oblek za dečke in otroke
nih in zimskih sukenj 15000 „ najmoderneje konfekcije
3000 „ pelerin za dame in deklice.

Solidna postrežba.

Priznana nizke cene.

Rezervni zaklad
nad pol milijona
kron

Kmetska posojilnica

ljublanske okolice

Stanje hranilnih
vlog dvajset
milijonov kron

registrovana zadruga z omejeno zavezo
v lastnem združnem domu v LJUBLJANI Dunajska cesta št. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 1/2 % brez amortizacije ali na amortizacije po dogovoru.

Eskomptuje
trgovske menice.

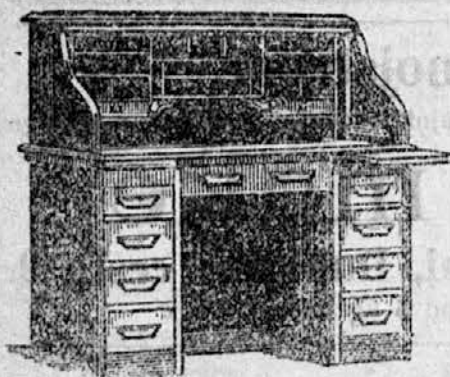
Ustanovljena
leta 1882.

Denarni promet
v letu 1910
K 100.000.000—

Eskomptuje
trgovske menice.

Ustanovljena
leta 1882.

Upravno premoženje
v letu 1910
K 20.500.000—

Pulte od 65 K naprej.

Zastopstvo in zaloga

pisarniških oprav
znamka „Jerry“.

THE REX CO.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 7.

Ogled prost.

Ceniki zastonj in franko.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najrazumnostnejih kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Vsa čist dobiček se razdeljuje zavarovalcem; deseti se ga je izplačalo K 2.495.719—

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Reserve in fondi K 54.000.000. Izplačane odškodnine in kapitalije K 109.356.860-58.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
Vsa pojasnila daje:
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.
Pisarna so v lastni bančni hiši.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah.
Zavaruje proti tatvini, razbitju ogledal in okenskih plošč.
Škode cenjuje hitro in najkvalitetneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdati podporo v narodne in občnokeristne namene.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svoje bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in litografsko stroke spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.

Lastno založništvo.
Muzikalije.

Telefonska št. 115.

Najmodernejšše črke.
Litografija.

Polna hranilnica št. 76.307.

Del. glavica:
K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

priporoča promese dunajskih komunalnih srečk za žrebanje dne 2. novembra t. l. Glavni dobiček K 300.000—, Cena K 18—.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %

Rez. fond nad
K 800.000.